

Romanlar için AB Eylemi

ÇEŞİTLİLİK İÇİN
AYRIMCILIKLA MÜCADELE

Avrupa Birliği
Türkiye Delegasyonu

Olgular ve Rakamlar

Romanlar, AB'deki en büyük etnik azınlıklardan biridir. Farklı AB Üye Ülkelerinde, genelde zor koşullarda, 10–12 milyon civarında Roman kökenli vatandaşın yaşadığı tahmin edilmektedir.

Romanlara yaşadıkları deneyimlere dair soruların yöneltildiği yakın tarihli bir ankete göre:

- Ankete katılan tüm Romanların yarısı, önceki yıl en az bir kez ayrımcılığa maruz kalmıştır.
- Ayrımcılığa maruz kalanlar arasından, her bir birey 12 aylık dönemde ortalama 11 kez ayrımcılığa maruz kalmıştır.
- Ankete katılan Romanların %69'u ise etnik ya da göçmen kökene dayalı ayrımcılığın ülkelerinde yaygın olduğunu düşünmektedir.

*Veriler, Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı (FRA) tarafından hazırlanan *Odak Raporu 1 – Romanlar, AB-MIDIS: Avrupa Birliği Azınlıklar ve Ayrımcılık Araştırması (2009)* adlı çalışmada bulunabilir. Bu rapor dizisi, göçmen ve etnik azınlık gruplarına günlük yaşamlarında ayrımcılığa karşılaştıkları ve suç kurbanı oldukları durumlar konusunda soruların yöneltildiği AB genelinde yapılan ilk ankettir.

<http://fra.europa.eu/eu-midis>

Mevzuat

AB, ayrımcılıkla mücadele gücünü, Avrupa Birliği'nin işleyişi hakkındaki Antlaşma'nın 19. Maddesinden almaktadır.

2000 yılından bu yana, Üye Ülkeler, Romanlara önemli haklar getiren bir dizi mevzuat üzerinde anlaşmaya varmıştır:

- 2000 yılında kabul edilen Irk Eşitliği Direktifi (2000/43/EC), işyerinin yanı sıra eğitim, sosyal koruma, sağlık ile mal ve hizmetlere erişim gibi yaşamın diğer alanlarında ırk ve etnik köken temelinde ayrımcılığı yasaklamaktadır.
- 2008 yılında kabul edilen Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığıyla Mücadele Çerçeve Kararı (2008/913/JHA), Üye Ülkelerin ırkçılık ve yabancı düşmanlığını içeren suçlarda uymaları gereken kanun ve yönetmeliklerin birbirine yakınlaştırılmasını öngörmektedir.
- 2004 yılında kabul edilen AB içinde serbestçe yer değiştirme ve ikamet etme hakkına dair Direktif (2004/38/EC) ise, tüm vatandaşların, iş ya da iş arama, çalışma ya da kendi kendilerine yetmeleri veya emekli olmaları şartıyla AB içinde serbest dolaşım hakkına sahip olduğunu garanti etmektedir.

Finansman

Avrupa Komisyonu'nun Roman sorunlarıyla ilgili yaklaşımı açık olmasına rağmen ayrıcalıklı değildir: Roman katılımı ana AB faaliyetlerinden ayrı olarak ele alınmamakta, bunun yerine, tüm Avrupalıların ekonomik durum, sağlık, yaşam koşulları, istihdam fırsatları, kültürel anlayış ve eğitimini iyileştirmeyi amaçlayan tüm AB politika ve araçları dahilinde Romanların durumuna özel önem verilmektedir.

Romanların topluma tam katılımı, özellikle, Topluluk mali araçlarıyla desteklenmektedir. Örneğin:

- İstihdamı ve yaşam standartlarının iyileştirilmesini destekleyen ve insanların eğitim ve becerilerini geliştirmelerine yardımcı olan Avrupa Sosyal Fonu (ASF).
- AB genelinde bölgesel kalkınma, ekonomik değişim, rekabetçiliğin artırılması ve bölgesel işbirliğini destekleyen Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (ABKF).
- "Çeşitlilik için Ayrımcılıkla Mücadele" bilgilendirme kampanyası çerçevesinde Romanlara karşı ayrımcılıkla mücadeleyle yönelik bilinçlendirme faaliyetlerini finanse eden PROGRESS Programı.
- Hayat Boyu Öğrenme Programı, Gençlik Programı, Kültür Programı (2007-2013) ve Sağlık Programı 2008-2013, vb. diğer Komisyon faaliyetleri ve ilgili finansman mekanizmaları.

Roman Katılımı İçin AB Platformu

16 Eylül 2008'de gerçekleştirilen birinci Avrupa Roman Zirvesi'ni takip eden Aralık 2008'deki AB Genel İşler Konseyi'nin ana sonucu, Roman katılımı ile ilgili iyi uygulama ve deneyimlerin değişimi için bir platform kurulması olmuştur. Bu platform, ilk toplantısını 24 Nisan 2009'da Prag'da yapmıştır. Platform; ulusal, Avrupa ve uluslararası düzeydeki mevcut politika süreçlerinin daha uyumlu ve etkin kılınmasına yardımcı olacaktır.

Ulusal hükümetler, sivil toplum kuruluşları (STK), AB yetkilileri ve Roman temsilcilerinin de içinde bulunduğu yaklaşık 70 paydaş Prag'da, Roman Katılımı için 10 Temel İlke'yi görüşmek üzere bir araya gelmiştir. Bu ilkeler 8 Haziran 2009'da AB İstihdam ve Sosyal İşler Bakanları'nca Roman Katılımına ilişkin Sonuçlar belgesine eklenmiştir.

Roman Katılımı İçin 10 Ortak Temel İlke

Bu ilkeler ile AB kurumları ve Üye Ülkelere, Roman katılımına yönelik yeni politika ya da projeler tasarlarırken rehberlik edilmesi amaçlanmaktadır.

Bu ilkeler, yasal bağlayıcılığı olmayan siyasi beyanı temsil etmektedir. Bununla beraber, Üye Ülkeler, gelecekteki girişimleri bu ilkeler üzerine oturtma konusundaki bağlılıklarını göstermişlerdir.

1. Yapıcı, uygulamalı ve ayrımcı olmayan politikalar
2. Açık ancak ayrıcalıklı olmayan hedefleme
3. Kültürlerarası yaklaşım
4. Toplumun genelini hedefleme
5. Cinsiyet boyutu konusunda farkındalık
6. Kanıt temelli politikaların aktarımı
7. Topluluk araçlarının kullanımı
8. Bölgesel ve yerel makamları dahil etme
9. Sivil toplumu dahil etme
10. Romanların aktif katılımı

İlkelerden bazıları iyi belirlenmiş konularla ilgiliyken, bazıları ise oldukça yenilikçidir. Örneğin:

- Romanları ayrı bir grup olarak almak yerine, benzer koşullarda yaşayan herkesin yaşam standartları ve çevresini iyileştirmeyi amaçlayan "açık ancak ayrıcalıklı olmayan hedefleme".
- Hem Romanların hem toplumun genelinin birbirinden öğreneceği çok şey bulunduğunun ve kültürlerarası öğrenme ve becerilerin, önyargılar ve kalıp yargılarla mücadele ile birlikte teşvik edilmeyi hak ettiğinin altını çizen "kültürlerarası yaklaşım".
- Politikaların, ayrı Roman yerleşimleri ya da emek piyasaları oluşturmaktan ziyade Romanların toplum geneline tam katılımını desteklemesi gerektiğinin altını çizen "toplumun genelini hedefleme".

Bu broşür, AB Türkiye Delegasyonu Enformasyon ve İletişim Destek Programı kapsamında Türkçe'ye çevrilmiş ve basılmıştır. Ağustos 2010.

Ayrıntılı bilgi için:

Avrupa Komisyonu Roma Portalı

<http://ec.europa.eu/roma>

**Avrupa Komisyonu, İstihdam Genel Müdürlüğü,
Ayrımcılıkla Mücadele Birimi**

<http://ec.europa.eu/anti-discrimination>

**"Çeşitlilik İçin Ayrımcılıkla Mücadele"
bilgilendirme kampanyası**

www.stop-discrimination.info

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu

www.avrupa.info.tr

Avrupa Sosyal Fonu

<http://ec.europa.eu/esf>

Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu

[http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/
feder/index_en.htm](http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_en.htm)

